СӨЯ ГОМЕРНЕ, СӨЯ ХАЛЫКНЫ, СӨЯ ХАЛЫКНЫҢ ДӨНЬЯСЫН!

ДУСЛЫК

ОКТЯБРЬ РАЙОНЫНЫҢ ИҖТИМАГЫЙ-СӘЯСИ ГАЗЕТАСЫ.
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА ОКТЯБРЬСКОГО РАЙОНА.

Газета 1931 елның я июленнән бирле чыга. | №55 (7228) | 16 май, 1991 ел. ПӘНҖЕШӘМБЕ | Бәясе 4 тиен.

«Чәчү-91» пресс-үзәге хәбәр итә

Соңгы көннәрдә һава торышының бозылуы кыр эшләре барышына шактый тоткарлык ясады. 15 майга районда 35239 гектарда сабан культуралары чәчелде. Бу—барлык мәйданның 63 проценты дигән сүз. Азык культуралары чәчелә торган мәйданның 1566 гектарында сусыз аммиак белән эшкәртү үткәрелде. Чәчүлекләр шытканчы 4997 гектарда җир тырмаланды, шытымнар буенча 400 гектарда тырмалау башкарылды.

Хуҗалыклар хәзер шикәр чөгендере чәчү белән мәшгульләр. Ул эш 855 гектарда үтәлде. «Восход», Синдряков исемендәге, «Большевик», «Лесная поляна» колхозлары, «Рассвет» совхозы, хуҗалыкара берләшмә кукуруз чәчәләр.

Таныш булыгыз: сезнең алда «Төрнәс» совхозы механизаторы Николай Васильевич Денисов.

Быел яз ул 610 гектар мәйданда кыр эшләре башкарды, шуның 330 гектарында чәчү үткәрде. Башкарылган эш күләме буенча Николай совхозда беренче урында бара. Бүгенгесе көндә алдынгы кыр эшчәне совхоз басуларында арпа чәчә, көнлек нормасын күпкә арттырып үтәп, хезмәттәшләрен ярышта әйдәп бара.

Җиңүчеләр билгеләнде

КПСС райкомы, халык депутатларының район Советы башкарма комитеты, АПК работниклары профсоюзы райкомы президиумы һәм ВЛКСМ район комитеты бюросы апрель аенда колхоз-совхозлар арасында терлекчелек продукциясе җитештерү буенча социалистик ярыш нәтиҗәләрен карады.

Апрель аенда бер сыерга 384 килограмм сөт җитештергән «ҮРНӘК» колхозы ярышта җиңүче дип табылды.

Бу айда узган ел белән чагыштырганда һәр сыерга уртача савымны 35 килограммга арттырган «Знамя Октября» колхозы иң зур үсешкә иреште.

Бу хуҗалыкларга КПСС райкомы, халык депутатларының район Советы башкарма комитеты, АПК работниклары профсоюзы райкомы һәм ВЛКСМ райкомының күчмә Кызыл байраклары тапшырылды.

Карарда сөт җитештерү һәм үсешне арттыруда «Заря», «Большевик», «Родина» колхозларының әйбәт эшләве билгеләнде, ә бу айда узган елның шул чоры белән чагыштырганда продукция җитештерүне 101—81 килограммга киметкән «Россия», Хафизов исемендәге колхозлар һәм «Сөлчә» совхозы тәнкыйтьләнде.

● **Һәркемне борчыган тема**

Сузмаска иде

Кулларына талон алгач, шәһәр халкы бермәл җиңел сулыш алып куйган иде. Ярар, тиешлесен булса да чиратсыз-этешсез алырбыз ичмаса, дигән иде. Әмма күз алдыгызда: чират та кимемәде, аның өстенә йөгерү дә өстәлде. Эш шунда: февраль аеннан талоннарны реализацияләү нигезендә эшчеләрне тәэмин итү бүлекләре (ОРС) кибетләренә йөкләнде, райпода 3600 кешегә хезмәт күрсәтү генә калдырылды. Бу үзе безгә аңлатуларынча, изге нияттән дә башкарылган булган икән: дәүләт сәүдәсендә тәэминат бермәбер ышанычлы, аннан товарлар алу җиңелрәк, отышлырак. Әмма хәл уңай якка үзгәрде дип кем әйтә ала? Шулай булганда, аннан кемгә файда?

—Безгә түгел,—диләр райпо җитәкчеләре.—Товар әйләнеше кимеде, план үтәлми.

—Безгә дә түгел,—дияр иде гарык булган сатып алучылар. Бердән, шәһәрнең 4 почмагыннан талон тотып Кормыш поселогына күпме йөгерергә була, ә бит талоннар нигездә шул кибетләрдә реализацияләнә. Ярар иде әле аны бер баруда тулысынча башкара алсаң. Я ярмасы юк, я—шикәр комы. Инде була калса—очсыз-кырыйсыз чират, этеш. Әнә талонга бер сортлы он сатканда милиция хезмәткәрләрен китереп бастырырга мәҗбүр булдылар хәтта. Шул арада кибетчеләр дә «үзешчәнлек» күрсәтеп алырга иренмиләр: ике янәшә кибетнең берсендә калган апрель талоннарына продукция бирмиләр. Я булмаса бер кулга ике генә талонга әйбер саталар (ишле гаиләләргә 4 әр чират торасы, күрәсең). Талонга җибәреләсе продукция керүгә карап сәүдә формасын үзгәртергә, аны тизләтергә дә бик ашыкмыйлар. Кыскасы, болай да ачулы халыкның түземе белән уйнапмы уйныйлар.

—Талоннарны реализацияләүне үзәк кибетләргә күчерсеннәр иде.

—Продукция даими киштәләрдә тормаганда, үткән ай талоннарын да реализацияләсеннәр иде,—дип мөрәҗәгать итәләр сатып алучылар безгә.

Без шул сүз белән райпо идарәсе рәисе Һ. Х. Садыйковка мөрәҗәгать иттек.

—Бу мәсьәлә район советы президиумында каралды,—диде ул безгә җавабында.—Безгә июнь аеннан фондны күчереп, элекке тәртипкә кайтырга күрсәтмә бирелде. Республикада бу мәсьәләне хәл итү сузылмаса...

Сузыла күрмәсен иде! Юкса, чиратның бер очы турыдан-туры дәрәҗәлерәк ишекләргә сузылуы бик ихтимал бит.

Планнар үтәлә

Районның халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү производство идарәсе коллективы 1991 елның дүрт ае планнарын 104,8 процентка үтәде.

Коллективның яхшы күрсәткечләренә чәч тараш цехыннан Инесса Етриванова һәм фотога төшерү цехыннан Валентина Никонорова җитәкләгән бригадалар зур өлеш кертәләр.

Н. МАРКОВА,
экономист.

x x x

Норлат трикотаж ательесы җиткерелгән планны даими арттырып үтәве белән аерылып тора. Ателье 4 айга җиткерелгән 122.600 сум урынына 137.400 сумлык товар реализацияләде. Халык алар бәйләгән әйберләрне бик яратып ала.

Бәйләүче Кадрия Кыямова, Миләүшә һәм Гөлкәй Җәлаловалар, тегүче моторист Вера Зюзляева, Зинаида Сидорова бик тырышып эшлиләр. Алдынгылар исәбендә өйдә эшләүчеләр исемнәрен дә атыйсы килә. Фәүзия Сафина—арада иң уңганнардан. Ул «Верена» журналы буенча заманча фасонлы киемнәр бәйли, аңа һәрчак заказлар күп була. Шуңа бәйләүче һәр айда планны 120 шәр процентка үтәп килә.

Л. КАБАНОВА.

Мөмкинлекләрне барлап

Җәйге чор—арзанлы терлекчелек продукциясе җитештерү өчен иң кулай вакыт. Еллык продукциянең 53—57 проценты нәкъ шушы айларда, җәмәгать малларының җәйләү чорында җитештерелә. Шуңа да бу вакытка колхоз-совхозларда җәйге лагерьларны заман таләпләренә туры китерерлек итеп әзерләү, терлекчеләр өчен эш шартларын тудыру бик мөһим.

Район хуҗалыкларының күбесендә аның әһәмиятен аңладылар инде. Байтак хуҗалыкларда хәзер типовой лагерьлар бар, алар малларны кабул итүгә бүгеннән әзер. «Кондырча», «Татарстан», «Путь к коммунизму», «Таң», «Заветы Ильича», «Комбайн» колхозлары, «Рассвет» совхозы һәм Кузнецов исемендәге колхозлар—нәкъ шундый хуҗалыклар. Биредә терлекчеләр өчен байтак шартлар тудырылган: универсаль сөтүткәргеч куелган, савым механик юл белән үткәрелә, суыту җайланмалары һәм сөт лабораторияләре көйләнгән. Малларны җәйге чорда асрау өчен чаралар планы расланган, яшел конвейерны өзлексез эшкә җигү дә каралган. Әлеге аталган хуҗалыкларда кадрлар мәсьәләсе дә кыенлыклар тудырмый, алар даими савучылардан тупланган, алмаш савучы мәсьәләсе дә хәл ителгән. Терлекчеләр өчен ял урыны, тамак ялгау мөмкинлеге дә һәрьяклап уйланылган. «Кондырча», «Заветы Ильича», XXI партсъезд исемендәге, Ульянов исемендәге колхозларда лагерьларда бозаулату бүлекләре дә булдырылган, анда шартына туры китереп индивидуаль читлекләр дә ясалган. Бу җәй көнне дә сәламәт үрчем алу өчен шартлар тудыра. Җәйге лагерьлар булдыруның тагы бер өстенлеген дә әйтергә кирәк. Маллар җәйләүдә булганда, терлекчелек биналарын җентекләп карау, ремонтлау өчен мөмкинлек туа. Бу, үз чиратында, кыш көне продукция муллыгына ирешүдә уңай йогынты ясый.

Мөгезле яшь эре терлекләрне җәйге лагерьларда тоту тәҗрибәсе дә күп хуҗалыкларда ныгыды инде. «Игенче», «Комбайн», «Татарстан» колхозларында, «Рассвет» совхозында яшь терлекләрне тулысынча лагерьларда асрыйлар. Биредә алар өчен түбәсе ябылган бина, азык улаклары булдырылган, су, минераль өстәмәләр белән тәэмин итү дә әйбәт куелган. Терлекчеләр йортлары—будкалар яки вагончыклар булдыру турында да алдан кайгырту күрелгән. Шуның нәтиҗәсендә әлеге хуҗалыклар җәйге чорда артым алуны 700 граммнан да киметмиләр, үрчемнең тулысынча саклануына да ирешәләр.

Безнең районда дуңгызлар өчен лагерьлар оештыру, кызганычка каршы, киң кулланышка кермәгән. Әмма «Россия» колхозы бу мәсьәләдә якыннан торып шөгыльләнә һәм бермә-бер ота. Биредә ана дуңгызлар лагерьда асралалар. «Төрнәс», «Рассвет» совхозлары, Хафизов исемендәге колхоз терлекчеләре дә бу алымның отышлы булуына үз тәҗрибәләрендә инандылар инде.

Әмма хәл һәр җирдә дә бертөрле түгел. Быелга кадәр Муса Җәлил исемендәге, «Москва», «Үрнәк» колхозларында, «Заветы Ильича» колхозының Зүзәй фермасында, «Алга» колхозының 1 бригадасында җәйге лагерьлар юк, әлеге хуҗалыкларда мөгезле яшь терлекләр өчен лагерьлар булдыру турында да җитди уйлаучы юк. Ә бит бу мөмкинлекне файдаланмыйча, алар бик күп нәрсә оттырганнарын аңламыйлар. Быел бигрәк тә. Агымдагы елның 4 аенда районда бер сыерга сөт җитештерү узган ел белән чагыштырганда 122 килограммга кимрәк. Җәйләү чорында өзлексез яшел конвейер, минераль өстәмәләр һәм җитәрлек күләмдә су белән тәэмин итү бәрабәренә без шул аерманы бетерергә тиешбез. Моның өчен бүгеннән җәйге мөмкинлекләрне тулысынча эшкә җигү турында уйланырга, терлекчелекне даими кадрлар, алмаш савучылар белән тәэмин итәргә кирәк. Бу чорда малларга раздой оештыруны да күз уңыннан ычкындыру ярамый. Яшел конвейер, азыкларны төрләндерү, өстәмә рәвештә силос, сенаж бирү исәбенә продукция алуны арттыру иң төп ахыр максат булып калырга тиеш.

Х. ФӘТХУЛЛИН,
авыл хуҗалыгы һәм азыктөлек идарәсе зоотехнигы.

Тәэсирле булды

9 май көнне Киекле авылында Бөек Җиңүгә багышланган тантаналы митинг булды.

Колхозның партоешма секретаре Н. Гатауллин тантананы ачып, сугыш һәм хезмәт ветераннарын, авыл халкын бөек бәйрәм белән котлады.

Укытучы Х. Шәмсуаров чыгышында авыл халкының да бу җиңүгә фидакарь хезмәте белән зур өлеш кертүенә басым ясалды. М. Могайнетдинов тәкъдиме буенча яу кырында башын салган авылдашларны бер минут тын калып искә алу булды.

Тантананы йомгаклап, колхоз рәисе В. Даутов ветераннар—ирләре сугыштан кайтмаган тол калган аналарны бәйрәм белән котлады, аларга истәлекле бүләкләр тапшырды.

Г. ГЫЙЗӘТУЛЛИН.

КПСС райкомы пленумына

ЙОГЫНТЫЛЫ КӨЧ

КПСС райкомы пленумына хәзерлек барган бу көннәрдә фикер алышуга кушылып, күңелдә туганнарны коммунистларга һәм партиясезләргә җиткерүне урынлы булыр санныйм. Иң башлап шуны әйтәм, кайбер партияләр һәм экстремистик көчләр, моменттан файдаланып, җәмгыятьне упкынга этәрәләр. Мондый шартларда партиядәге һәм илдәге экономик һәм сәяси кризислы хәлне тикшергән КПСС Үзәк Комитетының апрель Пленумы карарлары белән тулысынча килешәм.

Илебез базар экономикасына күчү алдында тора. Экономиканың кыен чагында үтә бу күчеш. Хәлбуки, бу хезмәт ияләренең тормыш хәленә дә йогынты ясый. Бу кыенлыктан ничек чыгарга? Моның иң дөрес юлы забастовкалар, читләр ярдәменә таянуда да түгел, ә хезмәтебезнең нәтиҗәлелеген күтәрүдә. Бу өлкәдә безнең потенциаль мөмкинлекләребез һәм табигый ресурсларыбыз гаять зур. Моны практик гамәлгә ашыру партия, совет һәм профсоюз органнарының мөһим бурычы булып тора.

Бүгенге көндә кайбер партия оешмаларында производство бурычларыннан читләшү, ә аерым коллективларда җитәкчеләрнең партия оешмалары барлыгын истән чыгарып җибәрүләре күзәтелә. Мондый коллективларда, гадәттә, хезмәт җитештерүчәнлеге кими, дисциплина йомшак, сыйфат аксый, социаль проблемалар канәгатьләнерлек хәл ителми. Бу шуны искәртә: партия, совет һәм хуҗалык органнарының функцияләрен бүлешү үтсә дә, аларның бурычлары һәм максатлары уртак булып кала. Аларны гамәлгә ашыру өчен хуҗалык органнары җитештерү белән шөгыльләнә, ә партия политик программа эшли һәм шушы коллективтагы коммунистлар аркылы аның үтәлешенә ирешә.

Мин, 50 елга якын стажлы коммунист буларак, бер нәрсәне әйтергә телим: тарихның кискен этапларында—беренче бишьеллыклар, Бөек Ватан сугышы һәм илне торгызу барышында коммунистлар арасында дисциплинаны ныгыту, шәхси үрнәк күрсәтү, КПСС сафларын идея ягыннан инанганнар исәбенә тулыландыруны алга куйды.

Партия оешмаларының кадрлар политикасы белән даими шөгыльләнүе зарури. Безнең район партия оешмасында бу мәсьәләдә күп нәрсә эшләнә. Әмма проблемалар да юк түгел. Барлык дәрәҗәдәге коммунистлар өчен таләп ителгән мораль-политик таләпләргә җавап бирү өстенә, күмәк эш өчен яну, туган ягының патриоты кебек сыйфатларга да ия булуы шарт. Партиянең абруен күтәрү турында сүз алып барабыз икән, җитәкче коммунистка беренче таләп кешеләр белән эшли, аларның ихтыяҗын күрә белү, коллективны аларны чынга ашыруга туплау зарури.

Массалар арасында идея-политик эш алып бару, партия органнарының мөһим бурычы булып тора. Демократия һәм хәбәрдарлык шартларында бу аеруча зур әһәмияткә ия. Бер үк вакытта моны ачыклык, партия һәм җәмгыять тарафыннан гаепләнгән негатив булмаган күренешләргә гадел бәя бирү кирәк.

Илебезнең һәм партиянең героик үткәненә объектив якын килү дә гаять зур әһәмияткә ия. Бүгенге көндә, сер түгел, ялгышларны ачабыз дигән булып, партиягә яла ягулар, аны гел кара күзлектән чыгып бәяләүләр ишәйде. Партиянең абруе турында чын-чыннан кайгыртучылар мондый моментта аны якларга тиешләр.

Халык белән ачыктан-ачык сөйләшү зарур бүген. Шундый формаларның берсе итеп КПСС райкомы үткәрә торган «Ачык хатлар көне»н билгеләп узар идем. Анда күтәрелгән күп мәсьәләләр практик хәл ителә.

Халык ышанычын казану өчен шәһәр һәм хезмәт ияләре белән даими очрашулар да мөһим. Алар вакытында хезмәт кешесен кызыксындырган мәсьәләләр—җитештерү, социаль проблемаларны хәл итү, бу өлкәдә тупланган уңай тәҗрибәне район газетасы аша пропагандалау, партия, совет һәм профсоюз органнарының массаларга йогынтысы үсүгә булышачак.

Республика, район һәм җирле Советлар депутатларының зур күпчелеге коммунистлар. Аларның сайлаучылар белән очрашулары, сайлау алды программаларын гамәлгә кертү буенча эшләре гомуми файдага булачак.

Тәрбия чарасы буларак партия ветераннарының хезмәт коллективлары белән очрашулары зур әһәмияткә ия. Аны яшьләр арасында үткәрү аеруча максатчан. Бу мәсьәләдә ВЛКСМ райкомы күп нәрсәне башкара алыр иде, тик ул моңа бик аз игътибар итә әле.

Промышленность һәм авыл хуҗалыгы җитәкчеләренең район газетасы, җирле радио аша үз коллективларында эшнең торышына кагылышлы проблемалар буенча чыгышлары максатчан. Коммунист җитәкченең халык ихтыяҗларын канәгатьләндерү турында сүз алып баруы, һич икеләнүсез әйтәм, аның һәм партоешманың да абруе үсүгә генә булышачак.

Бүгенге көндә коммунистларның һәм тулаем хезмәт ияләренең активлыгын үстерүдә социалистик ярыш оештыруның роленә игътибар кимеде. Мин моның белән һич килешә алмыйм. Ярыш массаларга йогынтының тәэсирле формасы булды һәм булып калуын дәвам итә. Ул көчле мораль һәм материаль стимулга ия, шуның өчен аны җанландыру бүген бик актуаль.

Хәзергә КПСС Уставы партия оешмаларына зур мөстәкыйльлек бирә. Мондый шартларда активлыкны күтәрү партоешма секретарена, аның принципиальлегенә, энергиясенә күп бәйле. Партоешма секретареның җитәкченең урынбасары ролендә генә йөрмичә, коллективта үз урынын таба алуы, коммунистлар һәм халык белән эзлекле эшләве, принципиальлеге, җитештерүгә һәм социаль проблемаларны хәл итүгә йогынтысы, ахыр чиктә, шәхси һәм тулаем партия оешмасының да роле үсүгә китерер. Безнең район партия оешмасына килгәндә, ул сугышчаннардан санала, шәһәрдә һәм авылда җитештерү сферасына йогынты көче зур һәм мин аның киләчәктә дә массаларны әйдәп баручы авангард көч булып каласына ышанам.

А. ДМИТРИЕВ,
партия, сугыш һәм хезмәт ветераны.
Норлат шәһәре.

Синең кешеләрең, авыл

КУАНСАЛАР ДА УРЫНЛЫ

Була бит шундый кешеләр. Кайда һәм нинди шартларда яшәсәләр дә югалып калмыйча, үзләрендә тормыш сынауларына каршы куя алырлык көч-куәт табалар. Яңа Иглай авылында яшәүче Фәһимә Сәләхетдиновна белән Рәхимҗан Әхмәтҗанович та шундыйлар рәтенә керәләр. Аларның һәр икесе дә ишле гаиләдә туып үсәләр. Шуңа да аларга иркәләнеп үсәргә туры килми. Моннан тыш яшьлек һәм үсмер еллары да өлешчә сугыштан соңгы елларга туры килә. Ә шулай тормыш йөген төпкә җигелеп, ул чор кешеләре күргәннәрнең бөтенесен дә үз җилкәләрендә татып үсәләр алар. Иң мөһиме, тормыш сынауларын да сынатмыйча, гади крестьян хезмәтеннән тәм табып, кайгы-шатлыкларны бергә уртаклашып, күпләрне көнләштерерлек гомер итәләр Мусиннар.

Гаилә башлыгы Рәхимҗан ага үзе дүрт дистә елдан артык «Рассвет» совхозының Яңа Иглай бүлекчәсендә терлекчелектә эшли. Әле бүген дә шул хезмәттә, аның да иң җаваплы участогында—бозаулату бүлегендә терлекче. Яшь үрчем киләчәктә сөтчелек һәм ит өчен яраклы маллар булсын дип тырыша ул. Шуңа да рационда каралган бөтен төр азыкларны үзвакытында кайтара. Малларның асларын да һәрчак чиста тота. Шуна күрсәткечләре дә сөенечле. Мәсәлән, ул хезмәт күрсәтә торган группадагы малларның кышлату шикелле җаваплы чорда уртача көнлек үсешләре 800 граммнан төшми. Үлем-китем дә күзәтелми, диләр.

Тиздән кышлату чоры да тәгәлләнер, матур җәйләр җитәр. Аннан инде аның хезмәт урыны басу, болыннарга күчәр. Шулай итеп ул кыш буена үзе караган малларны көтәргә алыныр. Үзе ул болар хакында шаяртып: «Кырларда, саф һавада, үтте минем гомерем, матур җәйләр, алтын көзләрем»,—дип көйләргә ярата.

Фәһимә Сәләхетдиновна да иреннән калышмаган. Җәй айларында өч дистә елга якын совхозда шикәр чөгендере үстергән. Ә кышын ире янына терлекчелеккә эшкә килгән. Инде ул хәзер лаеклы ялда. Ләкин кул кушырып өйдә утыра торганнардан түгел. Фәһимә апа әле бүген дә хәленнән килгәнчә совхозга ярдәм итә. Узган кышта бүлекчә конторасын җыештыкан. Җор күңелле, мәңге картаймас кеше ул. «Ни хәлләрең бар, Фәһимә апа, дисәң: «Картаямы соң йөрәкләр, маңгайлар сырланса да»,—дип көйләргә ярата.

Совхоз җитәкчеләре дә бу тынгысыз апаны «Хезмәт ветераны» медале белән бүләкләгәннәр. Моннан тыш күп кенә Мактау кәгазьләре, кыйммәтле бүләкләре дә шактый аның. Аннан соң Мусиннар гаиләсен авылда үрнәк гаиләләрнең берсе дә диләр. Алар алты бала — 5 малай һәм бер кыз тәрбияләп үстергәннәр. Сүз уңаеннан Фәһимә апага: «Ир балаларыгыз бигрәк күп, тормышта хатын-кыз эшендә булышчыгыз булмагач бигрәкләр дә авыр булгандыр инде»—дигән идем,—ә ул йөзенә үпкәле елмаю чыгарып: «И, энекәш, мин үземнең малайларымны, алтын баганаларымны 15 кызга да алыштырмыйм. Алар миңа бер эшне дә кулыма тидермиләр иде»,—ди. Авылдашлары, тирә-күршеләре дә Фәһимәнең 5 малае түгел, ә «5 кызы бар» иде диләр шаярып.

Әйе, ата белән ана шатлансалар да урынлы. Балалары да эти-әниләре йөзенә кызыллык китермәгәннәр. Малайларның 4 се ил алдындагы изге бурычларын намус белән үтәп, үз көннәрен үзләре күрәләр. Хәзер хезмәтләрендә дә эти-әниләре шикелле мактаулылар. Инде бүген төпчекләре Фәнил (рәсемдә) солдат хезмәтендә. Ул да илебез чикләрен уяу саклый. Моны эти-әнисенә командирларыннан килгән мактау хатлары да раслый. Ә анда: «Һәр яктан уңган булган ир-егетләр тәрбияләп үстерүегез өчен зур рәхмәт»,—дигәннәр, нык сәламәтлек теләгәннәр.

Фәнил дә абыйлары шикелле туган авылында 8 классны тәмамлый. Аннан Мәскәү шәһәрендә һөнәр училищесында газ һәм электр белән эретеп ябыштыручы һөнәрен үзләштерә дә, солдатка чакырылганчы туган совхозында төрле эшләр башкара. Ә инде соңгы 6 аен Т-40 тракторында эшли, аннан соң җитәкчеләр, авылдашлары бер төркем иптәшләре белән үзен зурлап армиягә озаталар. Вакыт дигәнең тиз үтә бит. Дөньяларга тынычлык, үзебезгә саулык бирсә, көзгә кайта дип көтәләр Фәнилне эти-әнисе. Амин, бер үк шулай була күрсен. Чөнки Фәнилнең нияте—исән-сау кайтып эти-әнисе янында, туган авылында төпләнү. Ә ата-ана өчен шуннан да зур бәхет юктыр, мөгаен.

Ф. ЗӘКИУЛЛИН.

ИШЕТМӘСӘҢ — ИШЕТ!

СПИД булмаган илләр калганмы әле? Иң күп авыручылар кайсы илдә?

1991 елның 1 январена 159 дәүләттә 314.611 авыру теркәлгән. Җир йөзендә бу чир үтеп кермәгән бер генә ил дә юк. Алай да авыручылар саны иң аз булган регион—Азия—872.

СССР да СПИДны 1987 елда «ачалар». Инде менә бездә 50 чирле бар. Бу эпидемия вирусын йөртүчеләр саны—1.163, шулар арасыннан 584 е— совет гражданнары. Шулай итеп, «XX гасыр чумасы» кызу адымнар белән алга атлый.

Африкада хәзер—81.000, Америкада — 181.211 СПИД белән авыручылар бар. Галимнәр әйтүе буенча, 2000 елга бу сан ун тапкыр артырга мөмкин.

x x x

Көлү сәламәтлекне саклауга булыша, дигәнне бик еш ишетергә туры килә... Ничек кенә булмасын, югослав галимнәре биш минут көлү кешегә 40 минутлык ялны алыштыра дип исәплиләр.

Көлгән вакытта диафрагма кысыла, кан юллары киңәя, бит мускуллары кыскара, күздән яшь ага, организм җыелган арыганлыкны чыгарып ата.

Икмәк хакы шулай куша

—Егетләр соңгы гектарларда чәчәләр инде. Аннан чөгендер һәм кукуруз гына кала.

Ызан башына якынаеп килүче агрегатка карап, Фәргать Гайнуллин шулай дип куйды. Ул орлык ташый, шуңа да механизаторлар эшеннән хәбәрдар. Әнә бүген Вәгыйзь Ибәтуллин агрегатына хезмәт күрсәтә. Вәгыйзь—Салих Гомәровның аренда звеносыннан, коллективта икенче ел эшли инде. Быел звено аеруча әйбәт хезмәт куя. Техника җиренә җиткереп көйләнгән иде, башка еллардагы кебек орлык китерүдә дә тотарлыклар булмады. Шуңа да Гомәровнықылар бөртекле культуралар чәчүне хуҗалыкта беренче булып тәгәлләделәр, инде менә М. Бакиров звеносында ахыр эшләрне үткәрүдә булышалар. Вәгыйзь чәчүчеләре Нурислам Ишниязов Фәрит Әюпов, Салих Нигъмәтуллин белән азык катнашмалары участогын тәгәлләп килә. Кыска ял арасында ел үзенчәлекләре турында сөйләшәбез.

Чәчүгә оешкан төстә кереште «Кондырча» колхозы. Механизаторларның җитештерүчән эшләве өчен барлык шартлар каралган иде, хезмәткә түләү мәсьәләсенә дә үзгәреш кертелде, ашау-эчүне дә бер дигән оештырдылар. Әмма җирләрнең соң өлгерүе механизаторларны интектерде дә куйды. Хәзергә хәтле участокларда эшне сайлап үткәрделәр, бер кырдан икенче кырга маневр ясап кына тордылар. Бу, әлбәттә, кәефкә дә, эш темпына да сугасы иде. Әмма тупланганлык коткарды. Механизаторлар төшенкелеккә бирелмәделәр, берберартлы килгән бәйрәмнәр һәм ял белән дә исәпләшмәделәр—эш дәвам итте. Чәчү сыйфатлы итеп, тамырдан ашлама кертеп алып барылды, шунда ук катоклау да үткәрелде. Инде менә нәтиҗәсе — колхоз районда алдынгылар рәтендә бөртекле культуралар чәчүне тәгәлләп килә. Биредә, әлбәттә, Ибәтуллиннар өлеше дә аз кермәде. Вәгыйзь—алтын куллы механизатор. Урак чорында ул комбайнга утырачак. Үткән ел да ул хуҗалык комбайнчылары арасында беренче урынны алган иде. Быел да сынатмаска исәбе. Игене генә уңсын да, көннәре генә торсын— игенче үскәнне җыярга иренәме соң? Быел чәчүдән чыгып исәпләгәндә, кондырчалылар янә уңышка исәп тотарга тиешләр төсле дә бит. Икенче кырда язгы бодай чәчүче Фәрит Абдуллин егетләре дә сүзне шуннан башладылар. Болар— Минияр Бакиров звеносыннан. Орлык ташучы Сәгыйть Шәрифуллович Тәмаев та, аренда члены тракторчы Хафиз Халитов та шулай уйлыйлар. Фәритнең йнде ел үзенчәлеге турында фикер йөртерлек кенә тәҗрибәсе, шөкер җитәрлек. 20 нче ел механизатор булып эшли, арендада эшләвенә дә 4 нче ел китте. Сыйфат мәсьәләсендә хилафлык итүнең нәрсә белән бетәсен аңа аңлатып торасы юк. Шуңа да бик тырышып эшлиләр. Быел аның чәчүчеләре—СПТУның 1 нче курсы укучылары Дәнис Ильмухин һәм Ранис Тәмаев. Егетләр тәҗрибәле механизатор йөзен кызартмаска тырышалар.

Хәер, сыйфат мәсьәләсен болай гына бәяләү гадел булмас иде әле. Чәчү тәгәлләнгәч, махсус комиссия чәчүлекләрне карап нәтиҗәне үзе ясаячак. Шунда билгеле була инде кемнең ничек эшләве. Хәер, анысы шытымда гына чагылып калмаячак, уңышта да билгеле булачак. Кондырчалылар моңарчы оттырганнары булмады. Узган ел да бөртеклеләрнен һәр гектарыннан 30,7 центнер уңыш алганнар иде алар, быел дә ниятләре зурдан. Игенчеләр үзләреннән торганны һичшиксез үтәячәкләр, елы килсен дә һавасы гына уңай булсын инде. Соңгысы бу көннәрдә һәммә кешене борчуга салып тора әле. Түбән Норлатта да чөгендер чәчәргә керешкән иделәр — эш тукталды, кәеф төшебрәк торды. Ләкин бер нәрсә бәхәссез: көннәр үзгәрүгә, игенчеләр элеккечә үк активлык, оешканлык белән кырга чыктылар. Икмәк хакы шулай куша.

С. ХӘЙРУЛЛИНА.

Рәсемдә: «Кондырча» колхозы механизаторы В. Ибәтуллин.

Гаделлек эзләгәндә...

Авыл халкының алданган, күп нәрсәдән мәхрүм ителгән булуы турында сүзләр еш яңгырый. Дөрес сүзләр бу. Әмма алар ни өчендер үткән заманда гына кулланылалар. Әйтерсең лә, аларга мөнәсәбәт тамырдан үзгәргән, әйтерсең лә, бүгенге авыл халкы—терлекче, игенче бездә көн батырлары, һәм аларга хөрмәт тә, данлау да, махсус тәэмин итү дә бар. Әмма чынлыкта шулаймы соң бу?

—1989 елда планнан тыш ашлык тапшырган өчен СССР Министрлар Советы карары белән безнең хуҗалыкка өч «Жигули» машинасы, бер УАЗ һәм ике «УРАЛ» мотоциклы сатып алу хокукы бирелгән иде. Шунда ук идарә утырышы җыелды һәм бу техниканы алдынгы механизаторларга бирергә дип карар чыгарды. Машиналарны без алдык, ә мотоциклллар белән тоткарлык килеп чыкты. Казанга ике тапкыр махсус кеше җибәрдек. Һәм ниһаять безгә: «Мотоцикллар Бөгелмә сәүдә базасы аша Октябрь райпосына кайтарылдылар»,—дигән хәбәр булды. Ә бу вакытта инде аларны сатучы Сания Котдусова үзенең улларына алып бирергә өлгергән булып чыкты.

«Чишмә» колхозы рәисе Х. Х. Шәйхетдиновның шушы хикәятләрен ишеткәннән соң, әлеге вакыйгага катнашы булган кешеләргә мөрәҗәгать иттек. Беренче әңгәмәдәшебез —райпоның яңа рәисе Һ.Х. Садыйков булып чыкты. Әмма аның сүзләре вакыйгага бернинди ачыклык кертмәде:

—Мин 21 январьдан башлап ялда булдым. Шуңа күрә бу хакта белмәдем. Бу хәлләр миңа колхоз рәисе шалтыраткач кына мәгълүм булды. Эш кәгазьләрен күтәрергә мәҗбүр иттем һәм шунда гына мотоциклларны С. Котдусова алганлыгы ачыкланды.

Промторг директоры Камил Гафуров сүзләре мәсьәләгә бераз ачыклык өстәде. Чөнки әлеге мотоциклларны Бөгелмә сәүдә базасыннан алып кайту өчен «Йорт-бакча» кибете мөдире С. Котдусовага ышаныч язуын нәкъ менә ул биргән. 23 январьда инде әлеге техника Норлатка кайтарылып «Йорт-бакча» кибетенең склад бинасына бушатып та куелган. Озакламый, Гафуров әйтүенчә, мотоциклларның берсе «юкка чыккан». Ул бу хакта белешеп сатучыга мөрәҗәгать иткән. Аңа ул вакыттагы райпо рәисе М. М. Сафин боерыгы буенча әлеге мотоциклның билгесез бер кешегә сатылганлыгын әйткәннәр. Икенче мотоциклның да сатылу тарихын шулай аңлаталар.

Шушы ишеткәннәрдән соң берничә сорау бирәсе килә. Нишләп соң «Йорт-бакча» кибетенә тиеш булмаган төрдәге товарны алу өчен нәкъ менә Котдусова җибәрелгән? Ни өчен мотоцикллар «Техника» кибетенә бушатылмаганнар һәм керемгә алынмаганнар?Һәм ничек инде мотоцикллларның кайтарылуы турында аларның законлы хуҗаларына хәбәр ителмәгән? (Монда бернинди дә ялгышу юк, чөнки фактура кәгазендә акка кара белән: «Мотоцикллар «Чишмә» колхозы колхозчыларына җибәреләләр»,—дип язылган булган). Сораулар, әлбәттә, җавапсыз калды.

Дөрес, Сания Котдусова монда зур «кош» түгел. Райпоның элекке рәисе М. М. Сафин рөхсәтеннән башка ул алса савыт белән буяу, тартмасы белән порошок кына ала алыр иде, әмма һич тә мотоцикллар түгел. Бу хәлләр хакында урындагы башка җаваплы кешеләрнең дә белми калуы бик икеле. Мотоцикл энә түгел ләбаса. Һичшиксез белгәннәр дә, күргәннәр дә. Әмма берсе генә дә идарә рәисенә каршы чыгып сүз әйтә алмаган, хәтта телефонны алып колхозга шалтыратырга да көчләре җитмәгән.

Сания үзе, әлбәттә, бу бу эшнең «чиста» түгеллеген аңлаган, әмма артында ышанычлы терәк тойган хәлдә бик оператив эш иткән. Акча түләнгән, мотоциклларны сатып алып кына калмаганнар, уллары исеменә тиешенчә рәсмиләштереп тә куйганнар.

Шулай да булсын. Ә монда минем кешеләрчә, чын йөрәктән шуны гына әйтәсем килә. Чәчү яки урып-җыю чорында механизаторларның йокысызлыктан, киеренкелектән кызарган күзләренә бер тапкыр караган, аларның талчыгудан чайкала төшеп эңгер-меңгердә өйгә кайтканнарын һәм арыганлыктан алдында торган ашны да кабарга өлгермичә өстәл артында йокыга талганнарын бер генә тапкыр булса да күргән кеше мондый гаделсез адымны ясый алмас иде.

Хәзерге вакытта райпо җитәкчелеге яңартылды, әмма идарә системасы шул килеш калды: җитәкче сүзе—аның кул астындагылар өчен закон һәм монда сүзнең намус белән, гадәти кешелеклелек белән бәрелешүе бернигә дә тормый. «Чишмә» колхозы механиторлары үзләренең редакциягә язган хатларында: «Гаделлек кая?— дип сорыйлар. Чынлап та, каян эзләргә икән аны?

Г. ХӘЛИУЛЛИНА.

Имче әби

Минсафа әби авылда гомерлек кендек әбисе иде.

—Минсафа әби, тизрәк, син кирәк. Фәлән хатынны тулгак тота,—дип йөгереп килеп керерләр дә әбине җилтерәттереп алып та китәрләр иде. Аннан инде бәби көткән хатын янында әби генә кала. Аның кичерешләрен кичереп, авыртуларын җиңеләйтер өчен кулдан килгәннәрнең һәммәсен ул башкара. Һәм менә бисмилласын әйтеп, кулына яңа туган баланы ала, аның беренче авазын ишеткәч:

—Шөкер, исән-сау дөнья күрдек. Бәхетең-тәүфигың белән кил,—дип, әбилек вазифасының башка өлешен башкарырга керешә.

Һәр шундый көннән Минсафа әби яшәреп киткәндәй була иде. Әбинең җил-җил атлап урамнан кайтуын күргән авылдашлар нәтиҗәне шунда ук ясап калалар:

—Минсафа әби кайта. Исән-сау котылган булыр фәләннең хатыны.

Әби 200 ләп бәбигә кендек әбисе булды. Ул заманнарда авылдагы төп «акушер-гинеколог» булып шундый әбиләр яши иде бит инде.

Шөкер, балалар да үлмәде, хатын-кызлар да сәламәт булды. Әби дә өлгерде. Әллә гел йөгереп йөргәнгә шулай озын гомерле булгандыр да әле. Әнә бит, үзе әйтүенә караганда 98 яшендә инде. Әле галошын киеп, медпунктка да барып кайта, күршегә дә кереп чыга. Норлатка кызына җәяүләп бармый башлавы да соңгы елда гына булды. Аңа кадәр таягына таяна да китә иде җил-җил атлап! Җиңел сөякле булды Минсафа әби. 80 не тутырганчы колхоз эшендә исәпләнде, иренмәде.

—Кешене эш бетермн, кешене кайгы бетерә, —диярргә ярата иде ул. Юкса, кайгысын да кичермәде түгел Минсафа әби. Ире, малае үлде, бар чагыннан юк чагы күбрәк булды. Әмма төшенкелеккә бирелмәде. Хәер, нәрсә дип боларны бөртекләп сөйләп торам соң әле? Әйтерсең, Минсафа әбине Кормыш авылында белмиләр? Беләләр, әлбәттә. Кормышта гына түгел, тирә-як авылларда да, Норлатта да әйбәт беләләр аны. Әле хәзер дә аңа һәр көнне 2—3 кеше килеп тора. Чөнки ул—имче әби дә.

Кулыгызны яки тәнегезне сөял бастымы? Минсафа әби аның имен белә. Кешенең үзе буе җеп ала да, сөял өстенә куеп, әлһәм, салават укып төенли. Тагын нәрсәләрдер эшли. Боларны ул чәршәмбе көнне башкара. Пәнҗешәмбе көнне иртән уянган җиргә сөялләрегезне күрмәвегез бик ихтимал. Чуан чыгып җәфаласа да дәвасы бар, күз тиеп сыткыфәлән чыкса да әби имли. Тимерәүне дә сыза. Бала куркынып кала икән— аны да шундук әбигә алып килләр. Ул куркулык яки чарпы коя. Әбинең «докторлык» тәҗрибәсендә әллә нинди очраклар, әллә нинди гыйбрәтләр бар.

Норлаттан бер хатын-кыз яшь баласын алып килә. «Тавыштан да курка»,—ди. Куркулык коялар—лампочка сурәте төшә. «Шулай, электр утын кинәт кабызгач куркынган иде»,—ди хатын бу туры килүгә исе китеп. Баланы дәвалыйлар. Хәер, куркынган авыруларны бик күпләп тынычландырырга, дәваларга туры килә әбигә.

—Ихлас күңелдән дәвалаганга, аннан үзем сырхаулаган чаклар да күп була,—ди ул. Элек аңа кызамык, чәчәк ише авыруларны да дәваларга туры килгән.—Аларның хуҗалары бар,—ди әби. Күрәсең, боларының дәвасы үзенә бер төрледер, әби әйтеп бетерми.

Үзе янына килгәннәрне сорашып-белешеп кала, сөйләшергә иренми әби. Табиплар үпкәләмәсеннәр, әби янына туры шифаханәдән больница халатыннан килүчеләр да бар икән. Чит өлкәләрдән дә киләләр, әби прописка сорамый. Бер ир-ат Ульяновск шәһәреннән кадәр килгән. Тыны кысудан интеккән булган. Соңгы килүендә шифасы булуын әйтеп, бик матур күлмәк вәгъдә итеп киткән.

(Ахыры 4 нче биттә).

Имче әби

(Ахыры. Башы 3 нче биттә).

—Озак яшә, әби, синдәйләр бик кирәк,—дигән. Ул сүзне әби еш ишетә. Әле әнә авылларында Нәфисә дә баласының бите бозылгач әби янына килгән булган. Бик тиз җайланган сабый. Шуннан бирле Нәфисә әбигә рәхмәт әйтеп бетерә алмый.

—Үзем матур булмасам да шулай, үз күрделәр инде, рәхмәт халыкка,—ди ул үзе. — Белгәнеңне кызганма, ярдәмнән баш тартма, дия иде мәрхүмә әни. Ирем дә бу эштән тыймады,—дип искә ала хәзер ул.

Ә бу һөнәрләрнең һәммәсен әнисе Минҗамал әбидән өйрәнә. Бик галим, бик зирәк карчык була ул. Минсафа әбидә дә аның холкы, аның белеме, аның сулышы. «Сезнең сулышыгыз шифалы»,—дия торган булалар аны белүчеләр. Аны безнең һәртөрле хорафатларга ышанмаучының үскән аңыбызга, фәнни карашка һәм заманча акылга ничегрәк аңлатыргадыр—бусын әби генә булдыра алмый, әлбәттә. Бусына без дә керешә алмыйбыз. Чөнки әбинең бар белгән гыйлеме—билгеле бер ритуалларны үтәп укып өшкерү, үзенчә әйтсәк, сулышы белән дәвалау.

Хәер, тагы бер һөнәрен онытып торабыз икән. Минсафа әби чүлмәк сала, бала таба алмаган хатыннарга булыша. Бусына әбинең әллә ничә дистә мисалы бар. Бала табу бәхетенә ирешкән хатын-кызлар елап-елап рәхмәт әйтәләр үзенә. Бусының хикмәтен әби гади итеп аңлата. Хатын-кызның эче кузгалган булса (ул чакта аның кендек тамыры типми әби әйтүенчә), Минсафа әби аны әйбәтләп сылый (массаж ясый) һәм ярты литрлы банка сала икән. Шуннан соңгы эш ир белән хатынга тапшырыла. Бусы да—халык медицинасында сыналган алым.

—Ул үзенә күрә гинекологик массаж,—дип аңлатып бирә аны безгә врач-гинеколог С. В. Ильина. —Белеп, яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып эшләгәндә, аның файдасы бар.

Укучы ялгыш аңламасын: Минсафа әби Гатина турында язып, кешеләр арасында медицинага шик уятырга ниятебез юк. Шәһәр читендәге 4 катлы мәһабәт поликлиниканы читләп Кормышка барырга да өндәмибез. Анысын кешеләр үзләре хәл итәр, ничә еллар буе әби пациентлардан өзелгәне юк. Безне бары гади татар карчыгының күпмедер дәрәҗәдә сәләте, кешеләргә изгелек итүгә зур теләге сокландыра.

—Әле кичә мулла абзыйның телевизордан чыгышын тыңладык,—ди әби. —Кешеләргә рәхим-шәфкать кылырга, игелек күрсәтергә чакыра.

Әби, күргәнебезчә, һәр нәрсәдән хәбәрдар, һәр нәрсә өчен пошынып, борчылып яши. Ә шәфкать—игелеккә килгәндә, аның күңеле тыныч була ала. Үз гомерендә күп изгелек эшләп, күп рәхмәтләр ишетеп яшәде Минсафа әби Гатина.

С. ХӘЙРУЛЛИНА.

Норлат шәһәрендә яшәүче кадерле әтиебез һәм тормыш иптәшем Минәхмәт Гобәйдулла улы Монасыйповны чын йөрәктән туган көне белән тәбрик итәбез. Аңа бәхет, шатлык, тынычлык, иң мөһиме нык сәламәтлек телибез.

ТОРМЫШ ИПТӘШЕ, КЫЗЛАРЫ, КИЯҮЛӘРЕ ҺӘМ ОНЫКЛАРЫ.

ТАБЫЛДЫКЛАР ӨСТӘЛЕНӘ

Кара төстәге вельвет костюм табылды. Кесәсендә 125 сум акчасы да бар.

Югалтучының Норлат шәһәре Советская урамы, 131 йорт, 10 фатирында торучы Нина Егоровна Сурковага мөрәҗәгать итүе сорала.

x x x

547 нче ПМК районында акча янчыгы табылды. Югалтучы 547 нче ПМК секретарена мөрәҗәгать итсен.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

ПӘНҖЕШӘМБЕ
16 МАЙ
КАЗАН КҮРСӘТӘ

17.35 «Күңел байлыгы—телдә».
18.10 «Очрашулар». Әлмәт язучылары.
18.55 Реклама.
19.00 «Татарстан».
19.30 «Укытучы булыйм дисәң... Чаллы педагогия институты».
19.50 «Әлли-бәлли-бәү».
20.00 «Рус халык иҗаты фестивале». Татарстанның үзешчән сәнгатьтә катнашучылары концерты.
20.40 Олылар өчен мультфильм.
20.50 Реклама.
20.55 Тапшырулар программасы.

I ПРОГРАММА

6.30 «Иртә».
9.00 «МВД белешмәләре буенча».
9.15 «Каен урманы шаһит». Нәфис телефильм премьерасы. 1 нче серия.
10.10 Э. Грач уйный.
11.00 «Балалар сәгате».
11.40 «Без походларда йөрдек». Совет композиторлары җырлары.
12.00 «ТЯХ».
12.15 «Даладагы юрталар».
15.00 «ТЯХ».
15.15 Балалар өчен фильм. «Веснухин фантазияләре». 1 һәм 2 нче сериялар.
17.20 «Хайям робагыйлары. Фильм-балет.
18.30 «Меридиан».
18.45 «..16 га кадәр һәм өлкәнрәк».
19.30 «Шигъри минутлар».
19.35 «Парнаска бару юлы». Халыкара фестиваль рекламасы.
20.00 «Каен урманы шаһит» Нәфис телефильм премьерасы. 1 нче серия.
21.00 «Вакыт».
21.45 «МВД белешмәләре буенча».
22.00 «Опера театры дөньясы».
23.00 «Үз-үзеңә ярдәм ит».
23.45 «ПИ билгесе астында». Тәнәфестә—«ТЯХ».

II ПРОГРАММА

8.00 Иртәнге гимнастика.
8.15 Фәнни-популяр фильм.
8.35, 9.35 Гомуми биология. 11 кл.
9.05 Испан теле. 1 нче уку елы.
10.05 Испан теле. 2 нче уку елы.
10.35 Биология. 8 кл.
11.00 «Америкада унбер көн». Беренче тапшыру.
11.35, 13.30 Россия телевидениесе программасы.
11.35 «Чик буе низагы». 1939—1940 елларда Совет—Фин кампаниясе турында фильм.
12.35 «Оркестрның тууы». Музыкаль видеофильм премьерасы. 1 нче серия.
13.30 «Инспектор Лосев». Нәфис телефильм. 3 нче серия.
14.35 «Куб».
14.55 Ритмлы гимнастика.
15.25 Р. Таҗетдинов уйный (балалайка). Казаннан тапшыру.
17.00, 19.00 Россия телевидениесе программасы.
21.45, 00.25 Россия телевидениесе программасы.
21.45 РСФСР Югары Советы сессиясендә.
22.30 «Бөтен ярату шушы иде...»
22.40 «Алесь Адамович: сүз сорыйм».
23.00 «Хәбәрләр».
23.15 М. Булгаковның тууына 100 ел тулуга карата. «Ак гвардия». Саратов драма-академия театры спектакле.
00.25 «Ялта-91». Сайланма тур.

ҖОМГА
17 МАЙ
КАЗАН КҮРСӘТӘ

17.35 Нәфис фильм.
19.00 «Татарстан».
19.30 «Әлли-бәлли-бәү».
19.40 «Җомга көн кич белән». Альманах.
20.30 «Мөнәҗәтләр һәм бәетләр кичәсе» (К. Тинчурин исемендәге драма һәм комедия театрында язып алында).
21.40 Тапшырулар программасы.

I ПРОГРАММА

6.30 «Иртә».
9.00 «Дрессировщик С. Богуславев.
9.25 «Каен урманы шаһит». Нәфис фильм премьерасы. 2 нче серия.
10.20 «..16 га кадәр һәм өлкәнрәк».
11.05 Илья Калер уйный (скрипка).
11.15 «Үз-үзеңә ярдәм ит».
12.00 «ТЯХ».
12.15 Нәфис фильм.
15.00 «ТЯХ».
15.15 «Бик күңелсез вакыйга». Нәфис телефильм.
16.20 «Мавыгулар дөньясы».
16.35 Җинүчеләр.
17.50 Мультфильм.
18.00 «Контакт-форум».
18.30 «Меридиан».
18.45 Мультфильм.
19.00 «Якын Көнчыгышта тынычлык урнашырмы?»
19.30 Кумирлар: Дмитрий Маликов.
20.00 «Каен урманы шаһит». Нәфис телефильм премьерасы. 2 нче серия.
21.00 «Вакыт».
21.45 «ВиД»программасы, тәнәфестә—«ТЯХ».

II ПРОГРАММА

8.00 Иртәнге гимнастика.
8.15 Фәнни-популяр фильм.
8.35, 9.35 Тарих. 8 кл.
9.05 Инглиз теле. 1 нче уку елы.
10.05 Инглиз теле. 2 нче уку елы.
10.35 География. 6 кл.
11.05 «Америкада унбер көн». Икенче тапшыру.
11.35, 13.40 Россия телевидениесе программасы.
12.35 «Оркестрның тууы». Музыкаль видеофильм премьерасы, 2 нче серия.
13.40 Б. Шоу. Пигмалион». Фильм-спектакль.
21.45, 00.40 Россия телевиденниесе программасы.
21.45 РСФСР Югары Советы сессиясендә.

ШИМБӘ
18 МАЙ
КАЗАН КҮРСӘТӘ

18.05 «Телесеанс». Казан химия-технология лицее—бездә кунакта.
19.00 «Татарстан».
19.30 Ю. Әминов. «Әллә язмышым, әллә ялгышым». Казан авыл хуҗалыгы институтының студентлар клубы татар халык театры спектакле.
20.35 «Әлли-бәлли-бәү».
20.45 «Әллә язмышым, әллә ялгышым» спектакленең дәвамы.
20.55 Тапшырулар программасы.

I ПРОГРАММА

6.30 Документаль фильм премьерасы.
6.50 Мультфильмнар.
7.30 Ритмлы гимнастика.
8.00 «ТЯХ».
8.15 Иртәнге мавыктыргыч программа.
8.45 Дөнья халыклары иҗаты».
9.15 «Эшмәкерлек һәм бизнес».
9.45 Н. Осипов исемендәге Дәүләт рус академия халык оркестры чыгышы.
10.45 «Төркия бүген».
11.30 «Иртәнге йолдыз».
12.30 Документаль фильм.
12.50 Яшь совет артистлары Италиядә.
13.20 Режиссер Г. Натансон фильмнары. «Барысы да кешеләргә кала».
15.00 «ТЯХ».
15.15 «Сәяси диалоглар».
16.30 О. Даль иҗаты турында.
18.00 «Халыкара панорама».
18.45 «Монзунд». Нәфис фильм. 1 һәм 2 нче серияләр.
21.00 «Вакыт».
21.45 «5 плюс..»
23.35 Дөнья чемпионы исеме өчен профессиональ боксерлар матчлары.

II ПРОГРАММА

8.00 Иртәнге гимнастика.
8.15 «Сәламәтлек».
8.45 Мультфильм.
9.00 П. И. Чайковский «Йокыга талган гүзәл» балетыннан концерт сюитасы.
9.30 Баскетбол буенча АКШ чемпионаты.
10.30 «Дуслык» видеоканалы».
15.00 «Ганлә» телепрограммасы.
15.55 «Коллаж».
16.00, 18.00 Россия телевидениесе программасы.
21.45 Б. Сметана. «Хор һәм оркестр өчен чех җырлары».

ЯКШӘМБЕ
19 МАЙ
КАЗАН КҮРСӘТӘ

17.05 «Татарстан пионерлары» хоры җырлый.
17.35 Мультфильмнар.
17.55 «Киң Иделдә» киножурналы.
18.15 Нәфис фильм: «Утиноозерскида булган хәл».
19.20 Җидегән.
20.00 «Әлли-бәлли-бәү».
20.10 «Беренче Май бәйрәме—шигъри гөлләр бәйләме». Концерт (1 Май тапшыруын кабатлау).

I ПРОГРАММА

6.30 Документаль фильм: «Арендачылар».
7.00 Таң йолдызы.
8.00 Телевизион яңалыклар хезмәте.
8.15 «С формуласы» Спорт белән шөгыльләнүче ганләләр телеконкурсы.
8.45 «Спортлото» тиражы.
9.00 Иртән иртүк.
10.00 Ватанга хезмәттә.
11. 00 Иртәнге күңел ачу программасы.
11.30 Сәяхәтчеләр клубы.
13.00 Авыл сәгате.
14.30 ВиД программасы.
15.00 Телевизион яңалыклар хезмәте.
15.15 Яңа буын сайлый..
16.30 «Тавышлар күп—дөнья бер генә».
16.35 Якшәмбе концерты.
18.10 Уолт Дисней күрсәтә..
19.00 Галина Беседина җырлый.
19.25 Нәфис фильм: «Сукбай автобус».
21.00 Вакыт.
21.45 Футбол күзәтү.
22.15 Хронограф.
22.30 Шамакай өчен сынау урыны.
23.35 Телевизион яңалыклар хезмәте.
23.50 Стокгольмның король операсы солисты Николаб Гедда концерты.

II ПРОГРАММА

8.00 Иртәнге гимнастика.
8.15 Мультфильм.
8.35 Режиссер М. Херков фильмнары. «Кояшлы алан», «Алтын таулар». «Беренче сызлану».
9.15 Америка футболы. Дөнья лигасы беренчелеге.
10.15 Европаның мәдәният башкалалары. 7 фильм: «Невеның гаҗәеп ярларында».
11.30, 13.30 Россия телевидениесе программасы.
11.45 Музыкаль фильм премьерасы.

Киекле урта мәктәбе укытучылар коллективы укытучы Флера Вәлиуллинаның энисе САРА СӘГЫЙРЬ кызы ВӘЛИУЛЛИНАның үлүен хәбәр итә һәм аның, якыннарының тирән кайгысын уртаклаша.

МӨХӘРРИР Ә. У. АБДУЛЛИН.

Учредительләр— халык депутатларының Октябрь район Советы һәм КПССның район партия оешмасы.

РЕДАКЦИЯНЕҢ АДРЕСЫ: 423000, Норлат шәһәре, К. Маркс урамы, 19.
ТЕЛЕФОННАР: мөхәррир—2—12—14, 2—22—81, мөхәррир урынбасары—2—16—44, рус теленә һәм чуваш теленә тәрҗемә буенча мөхәррир урынбасарлары—2—15—63, социаль-экономика бүлеге— 2—22—51, җаваплы секретарь—2—14—16, хатлар бүлеге һәм бухгалтерия—2—18—67.

Газетаны Нурзия ФӘСХЕТДИНОВА җыйды. Рима Ганиева верстка ясады. Фирдания ХУЗЯХМЕТОВА басты. Корректор— ЗӨЛФИЯ ВӘЛИЕВА.

«Дуслык» газетасы атнаның сишәмбе, пәнҗешәмбе, шимбә көннәрендә чыга һәм рус, чуваш телләренә тәрҗемә ителә.
Нәшрият, полиграфия һәм китап сәүдәсе буенча ТССР Дәүләт комитетының Октябрьның 50 еллыгы исемендәге Норлат-Октябрь типографиясе.
Күләме—1 басма табак. Заказ 55. Тираж 3411.